

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

6 במרץ 2024

1727

כ"ו באדר א' התשפ"ד

עמוד

הצעת חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע
(הוראת שעה) (בקשה מקוונת להנפקת מסמך זיהוי), התשפ"ד-2024 706

הצעת חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע (הוראת שעה) (בקשה מקוונת להנפקת מסמך זיהוי), התשפ"ד-2024

1. הוספת סעיף 3א – בתקופה של שישה חודשים מיום תחילתו של חוק זה (בחוק זה – תקופת הוראת השעה), יקראו את חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע-2009¹ (להלן – החוק העיקרי), כך:

ד ב ר י ה ס ב ר

זאת ועוד, בשנה הקרובה עומדות לפקוע כ-1.7 מיליון תעודות זהות ישנות (לא ביומטריות). נוסף על תעודות ביומטריות הפוקעות באופן מדורג מדי חודש בהתאם לתאריך התוקף שצוין בהן, ועניין זה עתיד להכביד את העומס על לשכות רשות האוכלוסין. בהתאם לנסיבות המפורטות לעיל עתיד להיווצר בחודשים הקרובים עומס רב על לשכות רישום האוכלוסין.

לנוכח המצב האמור ובשל צורך של רבים מהתושבים המפונים במסמכי זיהוי חדשים, במקום אלה שאבדו, נבזזו או נשרפו בבתיים שנפגעו במלחמה, מוצע בהצעת חוק זו כי יהיה ניתן להגיש בקשות מקוונות להנפקת מסמכי זיהוי, בלא צורך בהתייצבות בלשכות האוכלוסין. בכפוף לתנאים המפורטים בהצעה. ההסדר מוצע בהוראת שעה שתהיה תקפה למשך חצי שנה, עם אפשרות להאריכה לתקופה של עד חצי שנה נוספת.

יצוין כי מסמכי הזיהוי שיונפקו באמצעות הגשת בקשות מרחוק יהיו, בהתאם למוצע, בתוקף למשך 5 שנים בלבד. בחודש אוקטובר 2023 הצטרפה מדינת ישראל לתוכנית הפטור מוויזות לארצות הברית ואזרחי המדינה יכולים להיכנס לארצות הברית כתיירים בלא צורך בוויזה, בכפוף למילוי טופס אינטרנטי (ESTA) וקבלת אישור אלקטרוני. אפשרות זו פתוחה בפני אזרחים ישראלים בעלי דרכון ביומטרי בלבד, ואולם יצוין כי בשלב זה, בהתאם לכללים שנקבעו על ידי משרד החוץ האמריקאי, מסלול הפטור מוויזות לא יחול על בגיר שהדרכון הביומטרי שלו בתוקף ל-5 שנים אלא רק על בגיר שהדרכון הביומטרי שלו בתוקף ל-10 שנים, ועל כן הגשת בקשה מקוונת לא תוכל להועיל למי שמעוניין לקבל פטור מוויזה כאמור בעזרת דרכון שיונפק בעקבות הגשת בקשה מקוונת.

כללי בחוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע-2009 (להלן – החוק), נקבעו הסדרים להכללת נתונים ביומטריים (תווי הפנים של אדם וטביעות שתי אצבעותיו המורות, הנשמרים בצורה של תמונה ממוחשבת) במסמכי זיהוי של תושבים במדינת ישראל. בהתאם לחוק, מתבצעים זה למעלה מ-10 שנים, תהליכי נטילת אמצעי זיהוי ביומטריים לצורך הנפקת מסמכי זיהוי לתושבים (להלן – הרכשות) בדרך של התייצבות פיזית בלשכות רשות האוכלוסין וההגירה (להלן – רשות האוכלוסין); בתהליכים אלה ניטלים אמצעי זיהוי הביומטריים מן התושב, והם מועברים למאגר הביומטרי שהוקם לפי סעיף 10 לחוק (להלן – המאגר הביומטרי). ונכללים במסמכי הזיהוי המונפקים לו.

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפה משולבת מרצועת עזה שכללה ירי טילים אל מרחב עוטף עזה ועד גוש דן וכן חדירת מחבלים ליישובי עוטף עזה ושרדות. מאז ועד היום מדינת ישראל נמצאת במצב לחימה אשר בעקבותיו רבים מתושבי הנגב המערבי נאלצו לעזוב את בתיהם (כאשר בתים של רבים מהם נהרסו או נבזזו) ופוננו לבתי מלון, אכסניות או חלופות מגורים אחרות. נוסף על כך, גם תושבי המדינה ביישובים הסמוכים לגבול הצפון פוננו מבתיהם כחלק מהיערכות צה"ל להגן על הגבול הצפוני והיישובים הסמוכים לו. בעקבות האמור התושבים המפונים אינם מצויים בשגרה המאפשרת להם להתייצב בלשכות רשות האוכלוסין לצורך הנפקת מסמכי זיהוי.

כמו כן בעקבות הלחימה גויסו חיילי מילואים רבים אשר גם הם אינם מצויים בשגרה המאפשרת התייצבות בלשכות רשות האוכלוסין לצורך הנפקת מסמכי זיהוי.

נוסף על כך, מצב החירום ונסיבותיו גרמו לסגירת חלק מלשכות רשות האוכלוסין, וגם אל הלשכות שנשארו פתוחות לקבלת קהל – תושבים רבים נמנעו מלהגיע אף על פי שהזמינו תורים לצורך הנפקת מסמכי זיהוי.

¹ ס"ח התש"ע, עמ' 256; התשפ"ד, עמ' 76.

(1) אחרי סעיף 3 יבוא:

”בקשה מקוונת א.3. (א) אזורי ישראלי שהונפק לו בעבר מסמך זיהוי הכולל אמצעים או נתונים ביומטריים לפי הוראות סעיף 3 (בסעיף זה – מסמך זיהוי ביומטרי), רשאי להגיש בקשה להנפקה של מסמך זיהוי, באופן מקוון, בהתאם להוראות סעיף זה (בסעיף זה – בקשה מקוונת), ובלבד שמתקיימים לגבי המבקש כאמור (בסעיף זה – המבקש) כל אלה:

(1) הוא בגיר;

(2) הוא נמצא בישראל במועד הגשת הבקשה;

(3) תמונות טביעות האצבעות שניטלו ממנו לפי סעיף 3 ונתוני הזיהוי שהופקו מהן, כלולים במאגר הביומטרי;

(4) לעניין בקשה מקוונת להנפקת תעודת זהות – הונפק לו מסמך זיהוי ביומטרי לאחר שמלאו לו 16 שנים;

ד ב ר י ה ס ב ר

ואלה התנאים להגשת בקשה מקוונת כמוצג:

(1) המבקש הוא בגיר – בשל הרגישות לעניינים של קטינים (לרבות הצורך בהסכמת הורים לעניין מסמכי נסיעה), לא תתאפשר הגשת בקשה מקוונת למי שלא מלאו לו 18 שנים;

(2) המבקש נמצא בישראל – תנאי להגשת בקשה כאמור הוא הימצאותו של האזורי בישראל, בהתאם להתנהלות השגרית ולפיה מי שנמצא בחוץ לארץ מגיש בקשות בשגרירות או בנציגות;

(3) טביעות האצבע של המבקש שמורות במאגר הביומטרי מהרכשה קודמת – זאת משום שבשבב התייעוד הביומטרי נכללות תמונות הפנים ושתי טביעות האצבע של המבקש, ובבקשות מקוונות – הדרך היחידה לכלול אותן בתייעוד היא לקבל אותן מהמאגר הביומטרי שבו נשמרו מהרכשה קודמת;

(4) כאשר הבקשה היא להנפקת תעודת זהות, נדרש כי למבקש היה מסמך זיהוי ביומטרי שהונפק לאחר שמלאו לו 16 שנים מכיוון שבמהלך גיל ההתבגרות תווי פנים עוברים שינויים רבים יותר מאשר בגילים בוגרים, ובהתאם לכך עשויים להיווצר קשיים באימות הזהות כאשר משווים תמונה של אדם מבוגר לתמונתו מגיל צעיר; לפיכך תנאי להגשת הבקשה הוא כי מסמך הזיהוי הביומטרי הקודם של המבקש הונפק לאחר שמלאו לו 16 שנים;

סעיף 1(1)

לסעיף 3א המוצע

לסעיף קטן (א)

מוצע לתקן את החוק על דרך של הוספת סעיף 3א, ובו לקבוע, כהוראת שעה, כי אזורי ישראלי שביצע בעבר הרכשה לתייעוד ביומטרי יהיה רשאי להגיש בקשה להנפקת תיעוד ביומטרי מרחוק (להלן – בקשה מקוונת) בתנאים המפורטים. מטרת ההסדר המוצע היא לאפשר דרך נוחה יותר של הגשת בקשה שלא בדרך של התייצבות בלשכה, כך שההנפקה של התייעוד הביומטרי החדש תתבסס על המידע השמור במאגר הביומטרי (כלומר אותם אמצעי זיהוי ביומטריים שניטלו מהאזורי ונשמרו במאגר בהרכשה הקודמת, הם האמצעים שייכללו בתייעוד החדש).

יצוין כי מגיש הבקשה יוכל לבחור אם להגיש את הבקשה באופן מקוון או להתייצב בלשכת האוכלוסין בהתאם להוראות סעיף 3 לחוק.

עוד יצוין, כי ההסדר המוצע יחול על אזרחים בלבד מכיוון שהם בעלי מעמד קבוע שאינו משתנה, ולא יחול על תושבי קבע ותושבים ארעיים משום שהמערכת האוטומטית אינה יכולה לבצע את בדיקות העומק הנדרשות לגבי תושבים בעלי מעמד אשר עלול להשתנות.

(5) לעניין בקשה מקוונת להנפקת מסמך נסיעה – הונפק לו מסמך זיהוי ביומטרי לאחר שמלאו לו 21 שנים ובטרם מלאו לו 60 שנים, ומסמך הנסיעה האחרון שהונפק לו כלל אמצעים או נתונים ביומטריים ומתקיים לגבי אחד מאלה:

(א) בעת הגשת הבקשה המקוונת הוא עומד בתוקף לתקופה שאינה עולה על שנה;

(ב) הוא פקע לפני הגשת הבקשה המקוונת וטרם חלפו שישה חודשים ממועד פקיעתו.

(ב) בקשה מקוונת תוגש לרשות האוכלוסין וההגירה, לאחר אימות זהות המבקש במערכת ההזדהות הלאומית; המבקש יצרף לבקשתו תמונת תווי פניו שצולמה במועד הגשת הבקשה; לעניין זה, "מערכת ההזדהות הלאומית" – מערכת ההזדהות הלאומית שהוקמה בהתאם להחלטות ממשלה ופועלת בהתאם להן.

(ג) תמונת תווי הפנים שצורפה לבקשה מקוונת (בסעיף זה – תמונת הפנים שצורפה לבקשה) תועבר לרשות לשם הכללתה במאגר הביומטרי לצורך זיהוי או אימות זהותו של המבקש, והרשות תעביר לרשות האוכלוסין וההגירה תוצאת זיהוי של המבקש.

ד ב ר י ה ס ב ר

תקף – התנאי הוא כי הוא פקע בחצי השנה האחרונה, כדי שלא להנפיק דרכונים עם תמונות שעשויות להיות כאלה שצולמו זמן רב טרם ההנפקה המחודשת, ועניין זה עלול להקשות על זיהוי המבקש במאגר.

לסעיפים קטנים (ב) עד (ד)

מוצע לקבוע כי בקשה מרחוק להנפקת תיעוד תוגש באופן מקוון לרשות האוכלוסין, לאחר אימות זהות המבקש במערכת ההזדהות הלאומית; מערכת ההזדהות הלאומית מנוהלת ומופעלת על ידי מערך הדיגיטל הלאומי בהתאם להחלטת ממשלה מספר 2097 מיום ט"ז בתשרי התשע"ה (10 באוקטובר 2014) ולחלטת ממשלה מספר 260 מיום ה' בתמוז התשע"ף (27 ביוני 2020). מערכת ההזדהות הלאומית היא פלטפורמה רוחבית לשימוש של משרדי הממשלה וגופים ציבוריים מסוימים ומאפשרת צריכה של שירותים ממשלתיים וציבוריים מזהים ברמת הבטחת אימות גבוהה (רב"א) בהתאם למדיניות הלאומית להזדהות בטוחה שעיקריה אושרו בהחלטת ממשלה מספר 2960 מיום י"ד באב התשע"ז (6 באוגוסט 2017). נוסף על כך, מוצע כי מגיש הבקשה יצלם את עצמו ויצרף לבקשה המקוונת את התמונה אשר צולמה בסמוך למועד מילוי הבקשה. תמונה זו תועבר לרשות לניהול המאגר הביומטרי, לצורך זיהוי או אימות זהות אל מול הנתונים הקיימים בו לגבי מגיש הבקשה, ותאפשר לרשות לניהול המאגר הביומטרי לאמת את זהותו של המבקש, למסור תוצאת זיהוי לרשות האוכלוסין ובמקרה

(5) כאשר הבקשה היא להנפקת דרכון, נדרש כי למבקש היה דרכון קודם ביומטרי, משום שבדרכון החדש נדרשת הדפסת דוגמת חתימה (בהתאם לתקינה הבין-לאומית), ודבר זה אפשרי רק כאשר למבקש היה דרכון ביומטרי קודם ודוגמת החתימה שלו נשמרה במערכת ההנפקה. עוד נדרש כי למבקש הונפק מסמך זיהוי ביומטרי (תעודת זהות או דרכון) לאחר שמלאו לו 21 וטרם מלאו לו 60, זאת בהתאם לחוות דעת הממונה על היישומים הביומטריים, ולפיה שיעורי השגיאה בהשוואת של אימות זהות של תמונות פנים (1:1) מתחת לגיל 21 ומעל גיל 60 עולים, ובעקבות זאת עלולים להיווצר טעויות או קשיים במעברי הגבול בעולם לגבי קבוצות גיל אלה. הפער בין גיל התמונה לגיל המבקש בגילים האמורים עשוי להביא להשלכות משמעותיות יותר בבדיקות השוואה במעברי גבול בחוץ לארץ, לעומת תעודת זהות שהמשמעות העיקרית שלה היא בארץ בבדיקה המתבצעת אל מול המאגר הביומטרי, ולכן לעניין הגילים האמורים, נכון להקפיד בהנפקת דרכונים על צמצום הפער האפשרי וזאת באמצעות תמונה שניטלה מהרכשה קודמת שנעשתה כשהמבקש היה בטווח הגילים 21–60. נוסף על כך, מבקש דרכון בדרך זו יהיה מי שמסמך הנסיעה האחרון שלו הוא בתוקף לתקופה שאינה עולה על שנה מיום הגשת הבקשה; מקרים אחרים שבהם התוקף של מסמך הנסיעה עולה על שנה, אינם דחופים ואין זה מוצדק כי יעמיסו על המערכת, כאשר התוקף המרבי הנדרש לצורך כניסה למדינות אחרות הוא עד שנה; ואם הדרכון הקודם כבר אינו

(ד) התקבלה תוצאת זיהוי של מבקש כאמור בסעיף קטן (ג) שאינה מונעת הנפקת מסמך זיהוי למבקש, תעביר הרשות אל מרכז ההנפקה את אמצעי הזיהוי הביומטריים של המבקש אשר נכללו במאגר לפי סעיף 3 לאחר בקשתו הקודמת, כשהם מוצפנים, לצורך הכללתם במסמך הזיהוי; תמונת הפנים שצורפה לבקשה והועברה לרשות כאמור, לא תועבר אל מרכז ההנפקה.

(ה) תמונת הפנים שצורפה לבקשה לא תיאגר באופן ממוחשב, למעט אגירה במאגר הביומטרי לפי סעיף קטן (ג), והיא תימחק באופן אוטומטי מכל מקום שבו נשמרה בתהליך ההעברה מייד לאחר שהועברה לרשות כאמור באותו סעיף קטן.

(ו) על אף האמור בכל דין, תוקפו של מסמך זיהוי שהונפק לפי סעיף זה לא יעלה על חמש שנים;

(2) בסעיף 4, בכל מקום, במקום "סעיף 3(ג)" יבוא "סעיפים 3(ג) או 3א(ד)";

(3) בסעיף 10, אחרי "כפי שהוחלה לגביו בסעיף 8" יבוא "ותמונות פנים שצורפו לבקשות לפי סעיף 3א(ב)".

ד ב ר י ה ס ב ר

(בהתאם לתקנה 2 לתקנות מרשם האוכלוסין (תקופת תוקפן ופקיעת תוקפן של תעודות זהות), התשע"ב-2012).

סעיף 1(2) סעיף 4 לחוק קובע בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) הסדרים שעל פיהם נתונים מוצפנים שהתקבלו במרכז ההנפקה לפי סעיף 3(ג), ייעשה בהם שימוש לצורך הכללתם במסמך זיהוי בלבד והם לא ייאגרו באופן ממוחשב מעבר לנדרש לצורך הנפקת מסמך זיהוי, ונוסף על כך חלה חובת מחיקה אוטומטית של האמצעים והנתונים הביומטריים מייד לאחר הנפקת מסמך הזיהוי; מוצע להתאים את האמור בסעיף זה ולהחיל את החובות האמורות גם ביחס לאמצעים והנתונים שיועברו מהמאגר הביומטרי למרכז ההנפקה לצורך הנפקת תיעוד לאחר הגשת בקשה מקוונת לפי סעיף 3א(ד).

סעיף 1(3) בסעיף 10(א) לחוק נקבע, בין השאר, כי המאגר הביומטרי יכלול תמונות תווי פנים שניטלו בידי עובד משרד הפנים מכוח סמכותו לפי סעיף 3; מוצע להוסיף לכך כי המאגר יכלול גם תמונות תווי פנים שצורפו לבקשות מקוונות לפי סעיף 3א(ב). יצוין, כי גם בבקשות רגילות המתבצעות בלשכות, המאגר שומר תמיד תמונה חדשה נוסף על מופעים קודמים של אותו אדם, כך ששמירת התמונה שצורפה לבקשה מקוונת, כמוה כשמירת תמונה חדשה כתוצאה מפעולות חידוש תיעוד, ולא מדובר בהרחבה של תפקידי המאגר או פעולותיו. ככלל, תמונה חדשה נוסף על תמונות ממופעים קודמים, משום שהפעולות המבוצעות במערכות המאגר הביומטרי מתועדות לצורכי ניטור ובקרה, ובכלל זה התמונה שתתקבל מהמבקש אשר תישמר במערכות המאגר לצורך אסמכתה לביצוע פעולת ההשוואה ואימות הזהות כחלק מתהליך בקשת התיעוד ולצורך פעולות תחקור אם תהליך ההשוואה והאימות ייכשלו מכל סיבה שהיא.

של אי-התאמה יהיה ניתן לבדוק של מי התמונה שצורפה לבקשה, כדי לחקור חשד להתחזות או מרמה.

מוצע לקבוע כי לאחר שתימסר תוצאת זיהוי שמאפשרת הנפקת מסמך זיהוי (כלומר אישור של הרשות לניהול המאגר הביומטרי כי לא נמצאה אי-התאמה או החשדה להרכשה כפולה), הרשות לניהול המאגר הביומטרי תעביר אל מרכז ההנפקה כהגדרתו בחוק (להלן – מרכז ההנפקה) את אמצעי הזיהוי הביומטריים המוצפנים של המבקש (תמונת פנים ותמונות שתי טביעות האצבע השמורות במאגר הביומטרי מהרכשה קודמת) לצורך הכללתם של האמצעים האלה במסמך הזיהוי החדש שיונפק למבקש.

לסעיף קטן (ה)

מוצע לקבוע כי תמונת הפנים שהועברה בתהליך המוצע לא תיאגר מעבר לנדרש והיא תימחק באופן אוטומטי לאחר שהועברה לרשות לניהול המאגר הביומטרי, מכל מקום שבו נשמרה בתהליך; המידע הביומטרי יישמר בשבב מסמך הזיהוי החדש שיונפק, והתמונה החדשה שצולמה והועברה על ידי המבקש באמצעות הטופס המקוון, תישמר במאגר הביומטרי בלבד.

מעבר לאמור, המידע הביומטרי שהועבר יימחק מכל מקום שבו היה בשלבי התהליך המוצע בהתאם להוראות סעיף 4(ב) לחוק והתיקון המוצע לו.

לסעיף קטן (ו)

מוצע לקבוע כי תקופת תוקפו המרבי של מסמך זיהוי שיונפק בתהליך האמור, לא תעלה על 5 שנים, אף על פי שתקופת תוקפו המרבי של דרכון היא עד 10 שנים (בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק הדרכונים התשי"ב-1952) ואף על פי שתקופת תוקפה המרבי של תעודת זהות היא ל-10 שנים

2. הארכת תקופת הוראת השעה
שר הפנים, בהתייעצות עם הממונה על יישומים ביומטריים ובאישור ועדת הכנסת המשותפת, רשאי להאריך, בצו, את תקופת הוראת השעה בתקופה נוספת אשר לא תעלה על שישה חודשים; לעניין זה, "ועדת הכנסת המשותפת", "הממונה על יישומים ביומטריים" – כהגדרתם בסעיף 2 לחוק העיקרי.
3. תחילתו של חוק זה 15 ימים מיום פרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 2 מוצע לקבוע כי התהליך של הגשת בקשות מקוונות יוסדר כהוראת שעה לשישה חודשים, ויהיה ניתן להאריכה בצו של שר הפנים, בהתייעצות עם הממונה על היישומים הביומטריים ובאישור ועדת הכנסת המשותפת, כהגדרתם בסעיף 2 לחוק, לתקופה נוספת שלא תעלה על שישה חודשים. במהלך תקופה זו יהיה ניתן להעריך ולשקול את תוצאות ההסדר המוצע ולקבל החלטות לגבי אפיון תהליכים של הנפקת תיעוד ביומטרי לטווח הרחוק.
- סעיף 3 מוצע לקבוע כי תחילתו של החוק המוצע תהיה 15 ימים מיום פרסומו. עד למועד זה רשות האוכלוסין והרשות לניהול המאגר הביומטרי יסיימו את כלל פעולות ההיערכות להפעלת מסלול הבקשות המקוונות בדרך המוצעת.

